

Verbind *je* bubbel!

SIKB Jaarcongres 2022 • 29 september 2022 • Maaspoort 's-Hertogenbosch

Programma

09.00 - 09.30 **Ontvangst en inloop**

09.30 - 11.00 **Plenair welkomstprogramma**

- Dagvoorzitter Nicole Olland, directeur Natuur en Milieu bij de Provincie Overijssel en voorzitter van enkele SIKB-colleges, opent het Jaarcongres 2022.
 - Corporate antropoloog Danielle Braun verzorgt een beschouwing over het bouwen van 'tribes' (bubbels). Over communicatie, dialoog en debat.
 - Componist en natuurkundige Gijs Meeusen geeft inzicht hoe met verhalen bubbels kunnen worden doorbroken.
-

11.00 - 11.30 **Koffie- en theepauze**

11.30 - 13.00 **Keuze uit zeven verhalende sessies:**

1. Van PvE naar Onderzoeksplan: kans op ontbubbelen en op meer verhalen?

'Een (interdisciplinair) onderzoeksplan (...) zou de kwaliteit van het archeologisch onderzoek verder ten goede komen', schrijft de Raad voor Cultuur (RvC) in haar rapport Archeologie bij de Tijd. Levert dat meer verhalen op - ook een wens van de RvC? Verhalen die bijdragen aan het doorbreken van archeologische bubbels, bijvoorbeeld naar het publiek? Welke ideeën hebben we daar als archeologisch werkveld bij?

Een ronde-tafel gesprek met bijdragen van Heleen van Londen (UvA), Floris van Oosterhout (Arcadis), Eli Gehasse (RWS), Frederike Verbruggen (BIAX), Eric Norde (RAAP Archeologisch Advies), Carla Soonius (Gemeente Hoorn), Jan Willem Oudhof (Buro de Brug) en de deelnemers in de zaal. Moderator: Bjørn Smit (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

2. 'Oh zie jij dat zo?'

Bij veldwerkzaamheden (conform BRL SIKB 1000, 2000 of 6000/7000) loopt soms niet alles zoals vooraf bedacht of gewenst. Dat kan leiden tot discussies tussen diverse belanghebbenden, waaronder certificaathouders, opdrachtgevers en bevoegde gezagen. In deze sessie gaan we met een panel

en het publiek aan de slag met een aantal praktijkcasussen: hoe zien deze eruit vanuit verschillende invalshoeken? De thema's zijn: asbest in bodem, verantwoordelijkheden bij BUS-TUP en mogelijk de bewaartemperatuur van monsters in het veld. Leden van het panel zijn o.a. Paul Folten (NEN), Gaston Dolmans (gemeente Amsterdam) en François Stevens (SMV Milieu). *Rachelle Verburg, voorzitter van de Programmaraad Bodembeheer van SIKB, leidt het gesprek in goede banen.*

3. AEC bodemas: van bubbels met barsten naar een geschakelde keten!

AEC bodemas, de reststoffen die overblijven bij de verbranding van afval in een afvalenergiecentrale (AEC), is er in vele vormen en gedaanten (bubbels) en kent evenzovele toepassingen (bubbels). Deze toepassingen kunnen al dan niet effect hebben op bodem, water en lucht (nog meer bubbels) waar diverse wetgeving op van toepassing is (en alweer bubbels). Voeg daarbij nog het ingrediënt dat men niet altijd weet dat AEC wordt toegepast en waar dit in het verleden is toegepast en het bubbelbad is compleet. We lopen het risico dat bubbels gaan barsten met alle gevolgen van dien, sterker nog er zijn er al een paar gebarsten. Tijd dus om uit de bubbels te treden en te zorgen voor een algehele benadering; de AEC-keten sluit! Op een interactieve wijze komen Frank van Berkum en Marc Bergijk met u tot een beter zicht op de totale keten en wie weet ook op ideeën voor vervolgstappen.

Dagvoorzitter Nicole Olland treedt hier op als sessieleider.

4. Circulair werken met grond en sediment: wat zijn de kansen en de hobbels?

Bij circulair toepassen van grond en sediment staat de milieukwaliteit centraal. Dit vertaalt zich in een ingewikkeld stelsel van kwaliteitsklassen en chemische parameters voor grond én voor ontvangende bodem. Het hele periodiek systeem - inclusief allerlei verbindingen - komt dan langs. Terwijl een gebruiker alleen maar grond wil die voor zijn toepassing geschikt is. En daarbij is een teveel aan chemisch element soms best nuttig voor plantengroei, of is brakke grond prima voor natuurontwikkeling. Circulair denken biedt dan veel meer kansen dan hobbels.

De Community of Practice Grond & Sediment neemt u mee in de zoektocht naar wat wel en niet mag en hoe dat past op wat wel en niet gewenst is.

5. Wat mag u verwachten van de opname van de milieukwaliteitsgegevens van de bodem in de Basisregistratie Ondergrond?

Gegevens over milieukwaliteit van de bodem krijgen binnenkort een plek in de Basisregistratie Ondergrond (BRO). Denk hierbij aan gegevens over bodemverontreiniging of juist over schone bodems op basis van bodem-

onderzoeken en rapportages. De huidige gangbare datasets in de keten (dataset voor onderzoeksgegevens en dataset voor aanlevering aan Bodemloket) vormen, evenals de datastandaard SIKB0101, de basis voor de nadere uitwerking. De verantwoordelijkheid voor de BRO ligt bij het ministerie van BZK. SIKB voert voor de BRO de regie over het traject van standaardisatie. Dit doen wij in nauwe samenwerking met Geonovum. Zo worden de ervaringen van de BRO optimaal gecombineerd met onze kennis van het werkveld. Op het Jaarcongres laten Programmamanager Martin Peersmann (BRO) en Roeland Heuff (SIKB) zien wat de nieuwe inhoud van de BRO is, wat de plannen zijn om tot een centrale opslag van bestaande milieukwaliteitsgegevens te komen. Ook vertellen zij meer over de maatschappelijke meerwaarde daarvan en wat er nodig is voor een goede implementatie de komende jaren.

Hierna volgt een paneldiscussie met Martin Peersmann (BRO), Roeland Heuff (SIKB), Bert Darwinkel (Tauw) en Jos Mol (gemeente Enschede). Arie Deelen leidt het gesprek en nodigt de aanwezigen graag uit hieraan deel te nemen.

6. Hoe leren we meer van elkaars meet- en screeningstechnieken?

Elke dag wordt de bodem in beeld gebracht, inclusief de daarin opgeborgen schatten en waarden. Dit gebeurt steeds meer met niet-destructieve meet- en screeningstechnieken, zoals XRF en grondradar. Technieken die sectoroverstijgend toegepast worden, of die 'bubbeldoorbrekend' kunnen werken. Aan de hand van een aantal onderzoekstechnieken wordt een gesprek gevoerd over het wederzijds leren van innovaties. Aandacht onder andere voor het project 'ArcFieldLab', een digitale kennisbank voor innovatieve technieken van archeologisch veldwerk. Met bijzondere aandacht voor onderzoekstechnieken met drones.

Eelco Rensink (RCE) en Jitte Waagen (UvA) verzorgen de presentatie over ArcFieldLab. Ferry van den Oever (Saricon) en Andrew Devlin (Delta Marking) presenteren de bredere mogelijkheden van innovatieve screeningstechnieken, met een focus op de (water)bodem. Kees Meijler, voorzitter van de vernieuwde brede Advieskamer Bodembescherming, leidt de sessie.

7. Ondersteunt het uitwisselen van gegevens van bodemenergiesystemen de energietransitie?

Overheden en bedrijven zijn in het voorjaar van 2022 met elkaar om tafel gegaan om te verkennen hoe digitale uitwisseling van gegevens over bodemenergiesystemen vormgegeven kan worden. Dit met het oog op het eenvoudiger maken van de werkprocessen van de ontwerpbedrijven én van de toetsende overheden. Gezien de verwachte opschaling van bodemenergie bij de energietransitie, kan dit grote voordelen opleveren voor alle betrokken partijen. De verplichte registratie van bodemenergie-

systemen in de Basis Registratie Ondergrond (BRO) per 1 juli 2022 werkt als een katalysator om met elkaar dit gesprek aan te gaan. Vanuit verschillende perspectieven wordt naar de kansen gekeken voor die gegevensuitwisseling en wat ervoor nodig is om die te realiseren.

Sprekers:

- *Huub Verresen van Provincie Overijssel en Voorzitter gebruikersgroep Landelijk Grondwater Register*
- *Hester van der Koot is adviseur en ontwerp bodemenergiesystemen bij Nathan*
- *Ronald Cornelissen is coördinator toezicht gesloten bodemenergiesystemen en toetsers van meldingen daarvoor bij OMWB*
- *Erik Simmelink van TNO en Informatiemanager Grondwatergegevens in het BRO-programma.*

Sessieleider is Sytske Postma van Nieuwdenkers/Geonovum, opdrachtgever voor het programma Standaarden voor de Omgevingswet.

13.00 - 14.00

Lunch

14.00 - 15.15

Keuze uit twee informatieve sessies:

1. Wat betekent vertrouwen voor ons?

Het Programma Versterking bodemstelsel is eind 2021 gestart. Het algemene beeld is dat het publiek-private stelsel naar behoren functioneert. Toch zijn er mogelijkheden om het stelsel te versterken. Een belangrijk element in ons stelsel is het begrip vertrouwen. Vertrouwen in elkaar, in de uitvoering van het werk, in het toezicht en in het resultaat. Dat vertrouwen is echter nog niet

op alle fronten even sterk. Dit is een serieus probleem, omdat vertrouwen onontbeerlijk is voor de goede werking van het publiek-private stelsel. Tegelijkertijd zijn er wel signalen die erop duiden dat versterking van vertrouwen goed mogelijk is. Zo geven alle partijen aan bereid te zijn tot overleg en samenwerking. Daarnaast is in de verschillende bijeenkomsten van dit project gebleken dat inhoudelijk met elkaar in gesprek gaan al een positieve invloed heeft op de perceptie van vertrouwen, ook al zijn de verschillen van opvatting nog niet direct van tafel.

Wat zijn die verschillen? Wat zien we als we kijken met de bril van het publieke perspectief? En het private perspectief? Of zijn daarbinnen ook verschillen zichtbaar? Vertellen we eigenlijk niet hetzelfde verhaal?

Vanuit het begrip 'vertrouwen' willen we bouwstenen aanreiken waarmee we een beter begrip van onze eigen perspectieven kunnen krijgen.

Na een presentatie van het Programma Versterking bodemstelsel, geeft SIKB een reflectie vanuit de sector. Aandachtspunten: hoe versterken we

niet alleen het stelsel, maar ook het vertrouwen? Hoe zorgen we ervoor dat de gehele keten betrokken is, en niet alleen de partijen die al in het stelsel participeren? Aansluitend willen we enkele niet-ingewijden (Verbind je bubbel!) laten reflecteren op de presentaties en op het Programma. En natuurlijk is er ruimte voor reactie en vragen.

De bijeenkomst wordt geleid door David van den Burg (voorzitter CCvD). Bijdragen worden onder andere geleverd door Bart Crijns (Coördinerend beleidsmedewerker bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), Henk Koster (directeur SIKB) en plenair spreker Gijs Meeusen.

2. Hoe moet de nieuwe KNA er uit zien?

Het CCvD Archeologie heeft ingestemd met een omvangrijke herziening van de KNA, uitmondend in een modulaire en meer moderne KNA 5.0. Waarom is deze herziening nodig? Hoe gaat die moderne '5.0' eruit zien? Wat kan en mag worden verwacht?

Met Esther Wieringa (SIKB): 'Ontbubbelen met de KNA 5.0'. En een rondetafelgesprek met CCvD-leden Kinie Esser (Archeoplan), Hans Koopmanschap (Antea), Henk van der Velde (ADC Archeoprojecten), Suzanne Wentink (Het Oversticht) en u, de gebruiker.

Moderator: Patrick van Domburg (voorzitter CCvD Archeologie).

15.15 - 15.45

Plenaire afsluiting door de dagvoorzitter Nicole Olland

15.45 - 17.00

SIKBubbels

Locatie

Maaspoort Den Bosch
Marathonloop 1,
5235 AA 's-Hertogenbosch

Pendelbussen

Er rijden pendelbussen tussen NS-station 's-Hertogenbosch en Maaspoort.